

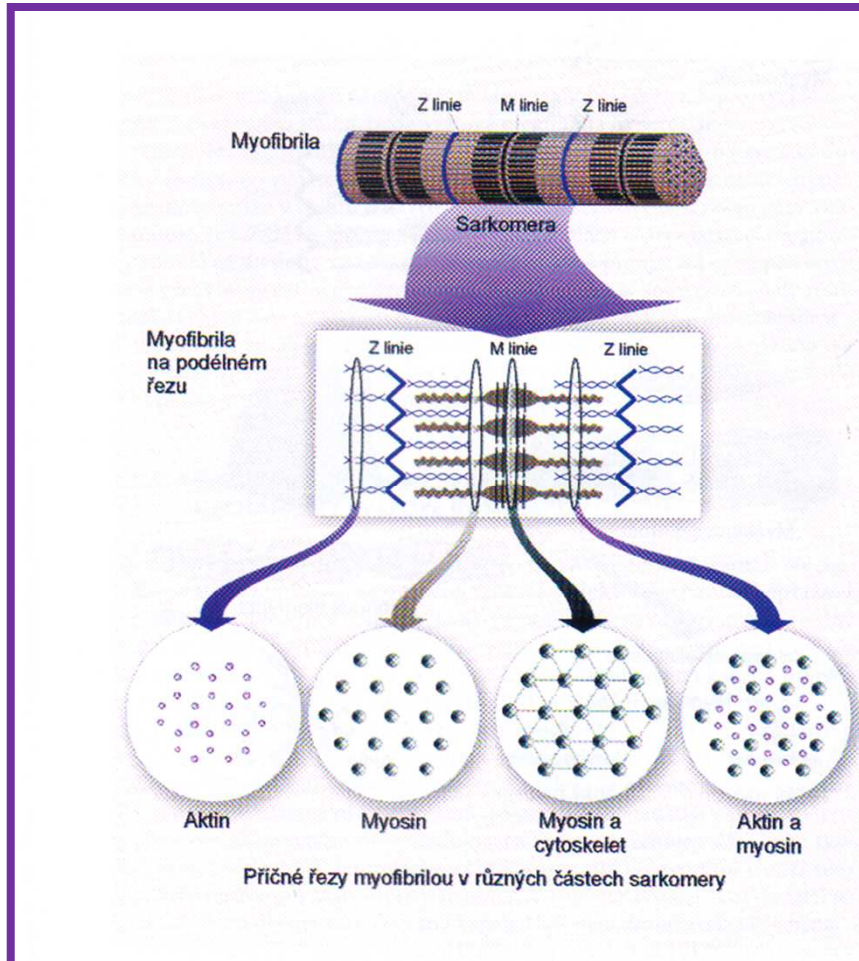
Toxické myopatie

Edvard Ehler

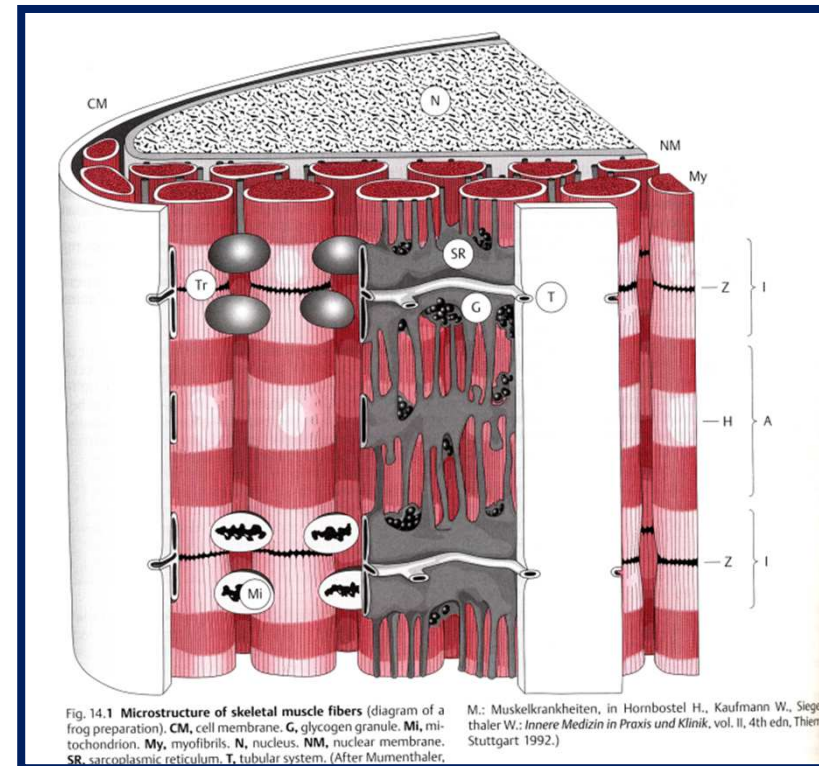
Toxické myopatie

- **Medikamenty, rekreační drogy**
- **Průmyslové látky**
- **Biologické toxiny**
- ✓ **Různý patomechanismus**
- ✓ **Reverzibilita (zčásti)**
- ✓ **Iatrogenní**
- ❖ **Prevence**

Actin-myosin: kontrakce svalu

Depolarizace sarkolemy - kontrakce

Patomechanizmy myopatie

- **Strukturální proteiny** (struktura)
- **Energie** (glykogen, mitochondrie)
- **Membrány** (Ca, ionty)

➤ **Toxické**

➤ **Zánětlivé**

➤ **Autoimunitní**

Patogenetická klasifikace

(Amato&Russel, 2008)

- **Nekrotizující myopatie** (statiny,alkohol)
- **Amfifilické m.** (hydrofilní/fobní;chlorochin)
- **Antimikrotubulární m.** (kolchicin, vincristine)
- **Mitochondriální m.**(zidovudine, antiretrovir.)
- **Zánětlivé m.** (D-penicilamin, L-tryptofan)
- **Hypokalemické m.**(alkohol, lékořice, steroidy)
- **Critical illness myopathy** (non-dep.m, steroidy)
- **Jiné** (emetin, toxický olej, omeprazol)

Diagnostika toxických myopatií

❖ Klinický obraz

(myalgie, slabost, únavnost, atrofie, dynamika)

❖ Laboratoř

(CK, myoglobin, ALT/AST, speciální)

❖ EMG

(změny MUP – kratší, nižší, nábor, FR; fibs/pw; myotonické výboje; distribuce změn)

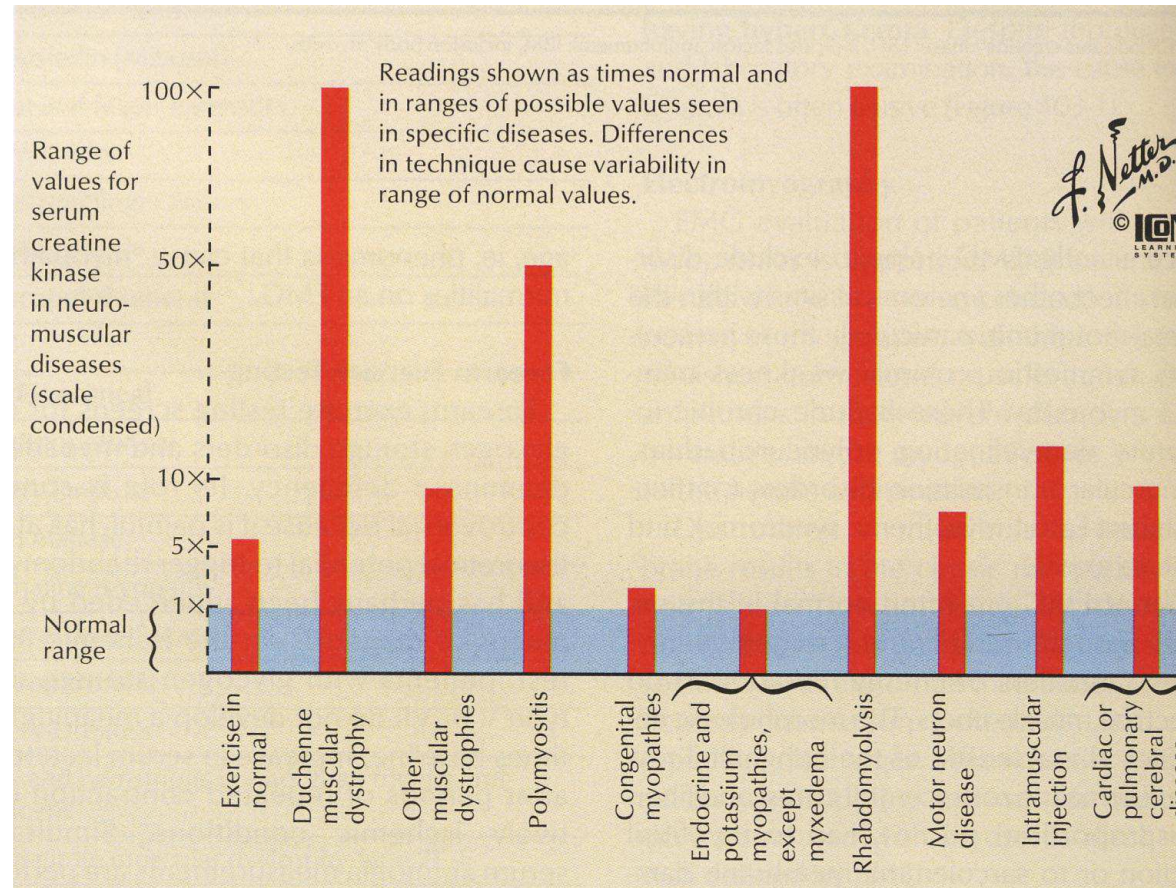

Figure 2-12. Myotonic discharges, with variable frequency.

TM – biopsie svalu

- ❑ **Strukturální** (hemat&eosin, Gomori trichrom)
- ❑ **Histochemické** (ATP-áza, COX, SDH)
- ❑ **Imunocytochemické** (CD, MHC, imunokomplexy)
- ❑ **Elektronový mikroskop** (struktura, inkluze)

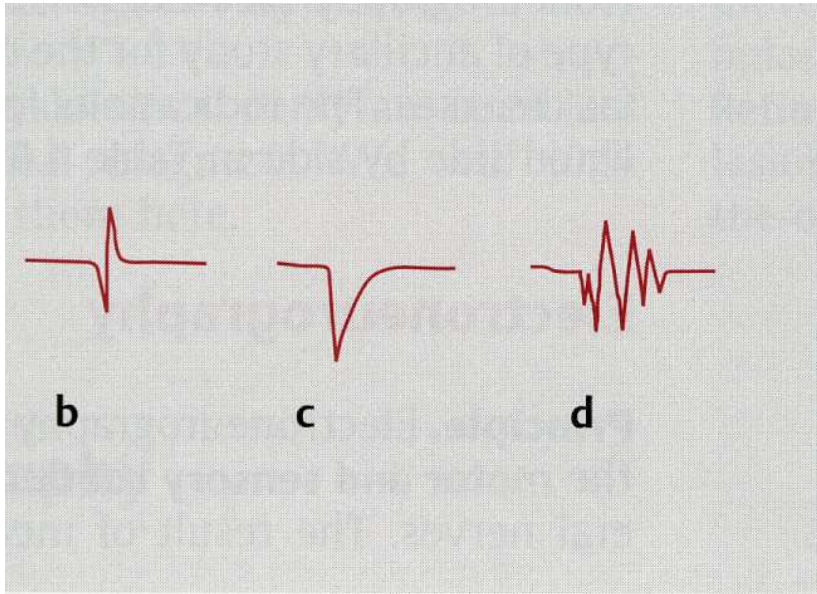

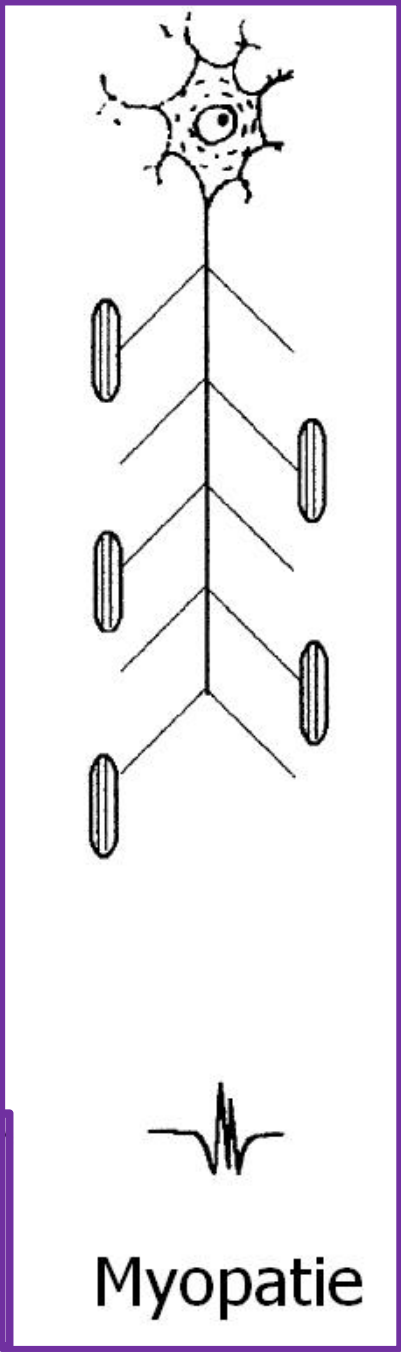
Laboratorní diagnostika

**CK, serum myoglobin,
ALT, AST, Aldolasa**

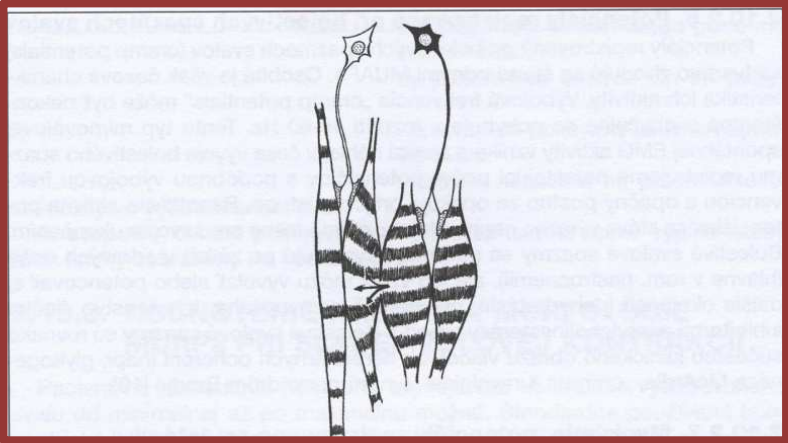

Fibs
Pw
CRD

CRD
Ephapse

MUP
SASD

Myopathie

Lékově podmíněné (drug-induced) myopatie

Formy myopatií dle patologického nálezu	Léky
Nekrotizující myopatie a rhabdomyolýza	Statiny , fibráty, epsicapron, alkohol
Mitochondriální myopatie	Zidovudine , elevudine, statiny
Lysosomální myopatie (a neuromyopatie)	Chloroquine , amiodaron, perhexilin
Mikrotubulární myopatie (a neuromyopatie)	Kolchicin , vincristin
Myofibrilární myopatie	Emetin (akutní kvadruplegická myopatie)
Myopatie s atrofií vláken typu II	Kortikosteroidy
Zánětlivé myopatie	Statiny, interferony alfa, D-penicilamin
Myopatie se ztrátou silných vláken	Myopatie (neuromyopatie) kriticky nemocných
Fasciitis	Toxický olej , makrofágová fasciitis

Nejčastější léky a toxiny způsobující myopatii

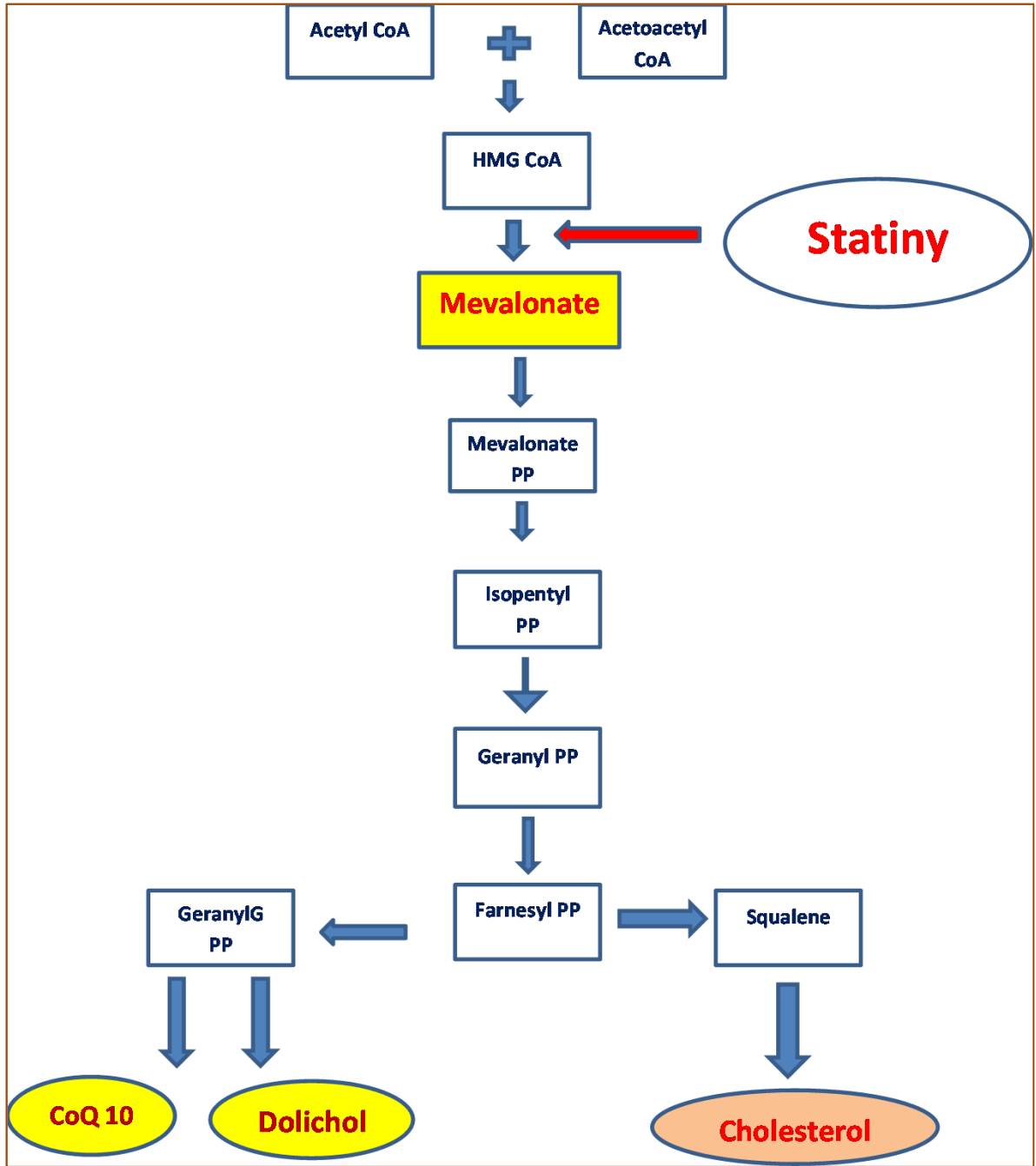
Skupina léků/toxických látek	Léky/ toxiny
Léky snižující cholesterol	Statiny, fibráty, současná medikace přispívající k rozvoji myopatie (amiodaron, cyklosporin, makrolidová antibiotika, niacin, verapamil)
Antirevmatika/ protizánětlivé/ imunosupresiva	D-penicilamin, kolchicin, chlorochin, steroidy
Antinukleosidy (analoga)	Zidovudine, fialuridine
Kontaminované produkty	L-tryptofan, toxický olej, aluminium (vakcíny)
Dietní součásti	Germanium, emetin
Rekreační drogy	Amfetamin, kokain, heroin, alkohol
Ostatní	Antipsychotika, amiodaron, prokainamid
Intramuskulární injekce	„Needle myopathy“, fibrotizující látky, genová terapie

Statinem indukované toxické myopatie

- Statiny inhibují 3-hydroxy-3-methyl-glutaryl coenzym A (**HMG CoA**) reduktázu
- 20% léčených myalgie (+-CK)
- 0.44% ramdomyolýza
- **RF**: věk, dávka, pohlaví, hypothyreóza, hypertenze, DM, nízký BMI, další medikace
- ❖ **Cytochrom P450 (CYP3A4)**
- ❖ **Polymorfismus SLCO1B1** (vstup statinů do jater)

The mevalonate pathway

Statiny blokují vznik mevalonátu

Rizikové faktory statinem indukované myopatie

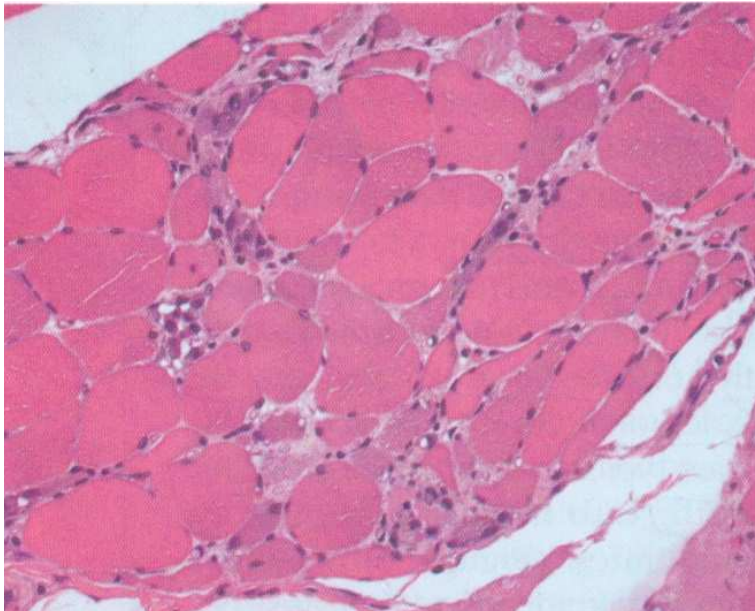
Rizikové faktory	Léky
Různá toxicita statinů	Atorvastatin>simvastatin, pravastatin, lovastatin>fluvastatin
Duální terapie	Gemfibrosil + statin
Přítomnost myopatie	Svalová dystrofie, metabolická či zánětlivá myopatie
Genetická dispozice	SLCO1B1, a další
Léková interakce	Inhibitory cytochromu P450 (CYP3A4) – verapamil, cyclosporin

Klinické projevy statinové myopatie

Typ postižení svalu	Charakteristika
Klinicky asymptomatický	HyperCK-émie
Myalgie	Ne vždy zvýšení CK, často slabost svalů
Perzistující svalové příznaky	Je zvýšení CK, slabost svalů přetrvává i po vysazení statinů
Nekrotizující autoimunitní myopatie	Bolesti, slabost svalů, progreduje i po vysazení statinů; svalová biopsie, autoprotilátky, imunoterapie
Rabdomyolýza	Těžká i smrtelná, mortalita 7.8%,

Nekrotizující myozitida - statiny

Hematoxylin/ eosin

Degenerativní změny svalových
fibril, nekrozy, myofagocytóza,
regenerace;

P: bez zánětlivých infiltrátů

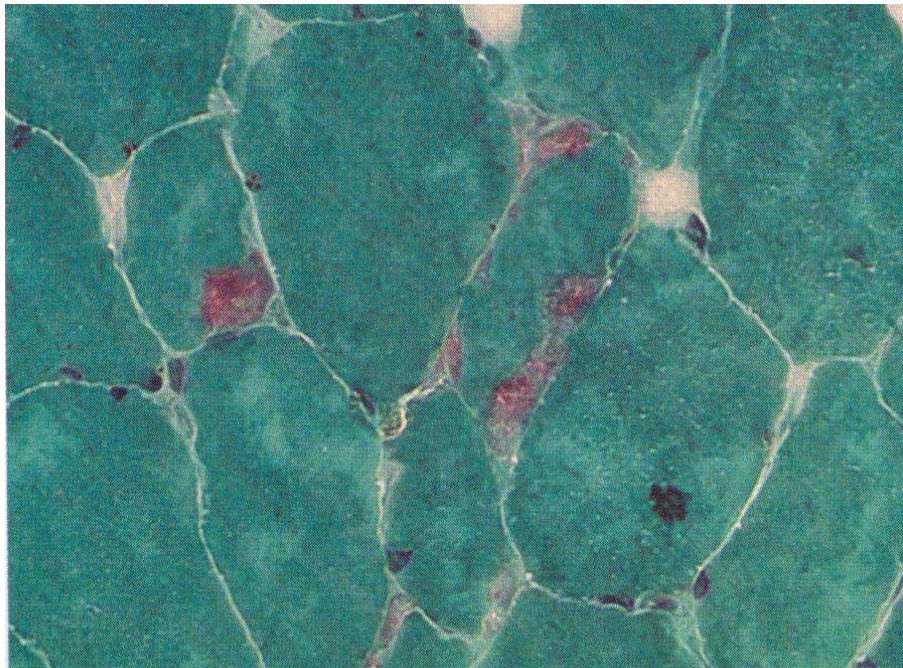
Terapie - prevence

- ✓ CK – před nasazením, po 6 týdnech, po 6 m.
- Myalgie po nasazení statinů – vysadit (+ CK)
- Vysadit a nasadit jiný statin (rosuvastatin)
- ❖ **Progrese slabosti** i po vysazení – susp.
nekrotizující myopatie>>>biopsie svalu – pak
agresivní léčba („triple therapy“) – steroidy
per os + IVIG + steroidy šetřící (azathioprin,
mykofenolát mofetyl, cyclosporin A)

Kolchicin - TM

- ❖ **U prevence a exacerbace dny**, familiární mediteránní horečka
  - Rozvoj svalové slabosti
  - Zvýšení CK,
  - EMG známky myogenní léze (MUP, fibs, pw)
- **Po vysazení** – do 4 týdnů dojde k vymizení myalgií a slabostí, normalizace CK

Kolchicinem indukovaná myopatie

Gomoriho trichrom

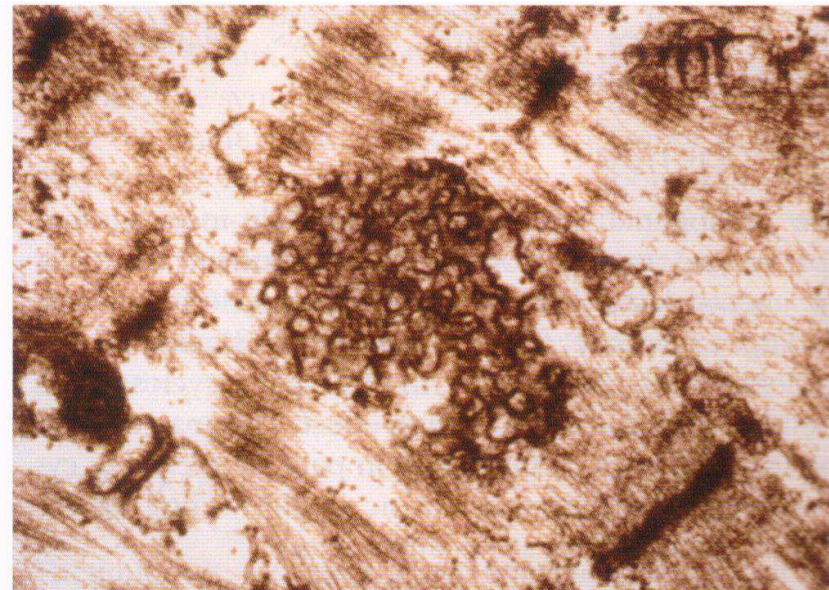
Autofagické vakuoly

Chlorochin, hydrochlorochin

- ✓ Léčba a prevence malárie
- ✓ Léčba revmatoidní artritidy, SLE, sarkoidóza
- Th: antimalarikum u nemocných s RA – 9.2%
- **Nebolestivá, progredující, proxim slabost**
- Elevace CK, EMG nález (fi, pw, myoton výboje)
- Indukce poruchy tvorby lipidových membrán
- **Vakuolární kardiomyopatie!!**

Chlorochinem indukovaná myopatie

Hematoxylin-eosin: vakuolární myopatie

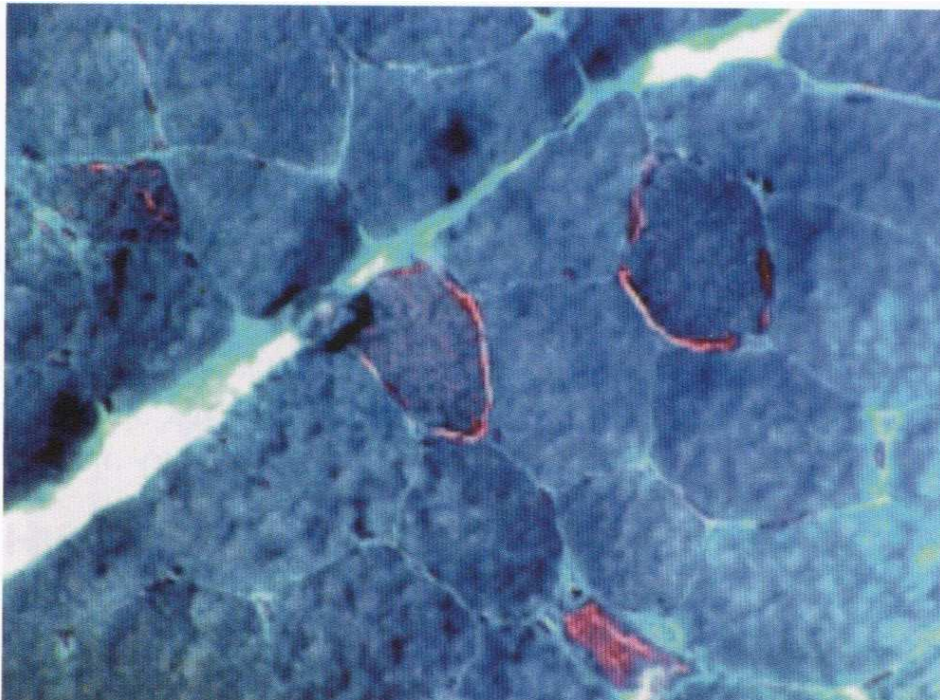
Elektronový mikroskop: svazky dilatovaných tubulů

Mitochondriální myopatie

(zidovudin, lamifudine, další antiretrovirální léky)

- ✓ Progredující proximální svalová slabost, myalgie
- ✓ Odlišení od myopatií u HIV (záněty, vaskulitis)
- ✓ CK ++
- ✓ EMG (včetně fibs, pw, časný nábor)
- Po vysazení zidovudinu dojde k úpravě

Mitochondriální myopatie (zidovudine)

Gomoriho trichrom

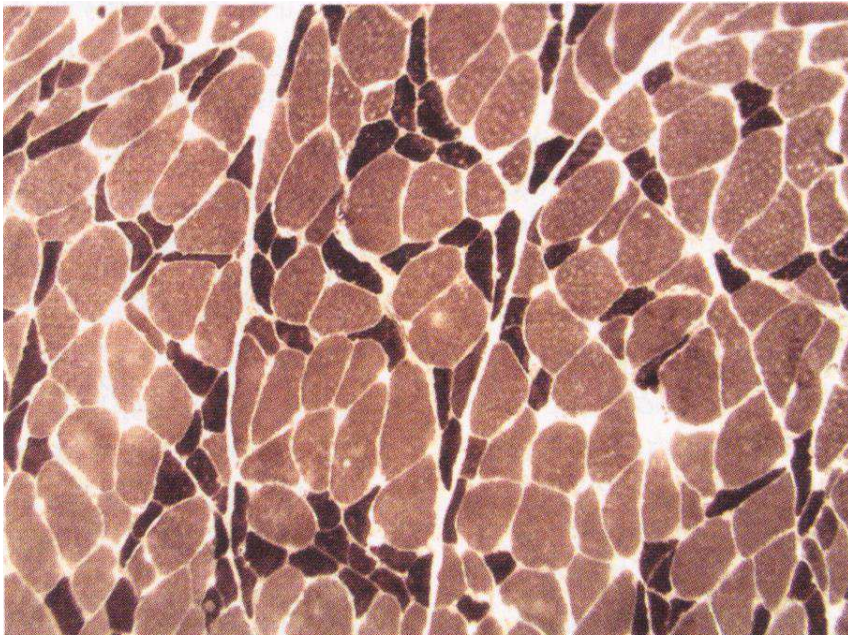
Ragged red fibers –
Abnormální mitochondrie

Steroidní myopatie

- Proximální svalová slabost, nebolestivá, s atrofií (pády)
- ✓ Prednison 30 mg/d, fluor (triam, beta, dexametason)
- ✓ Ženy (2:1), cushing (obličej, břicho, striae)
- ❖ **Selektivní atrofie 2B** (rychlá, unavitelná)
- **Nutná dif dg** u zánětl myozitid, MG, CIDP
- Snižovat a vysadit kortikoidy, dieta, rehab

Steroidní myopatie

Barvení na ATPázu, pH 9.4

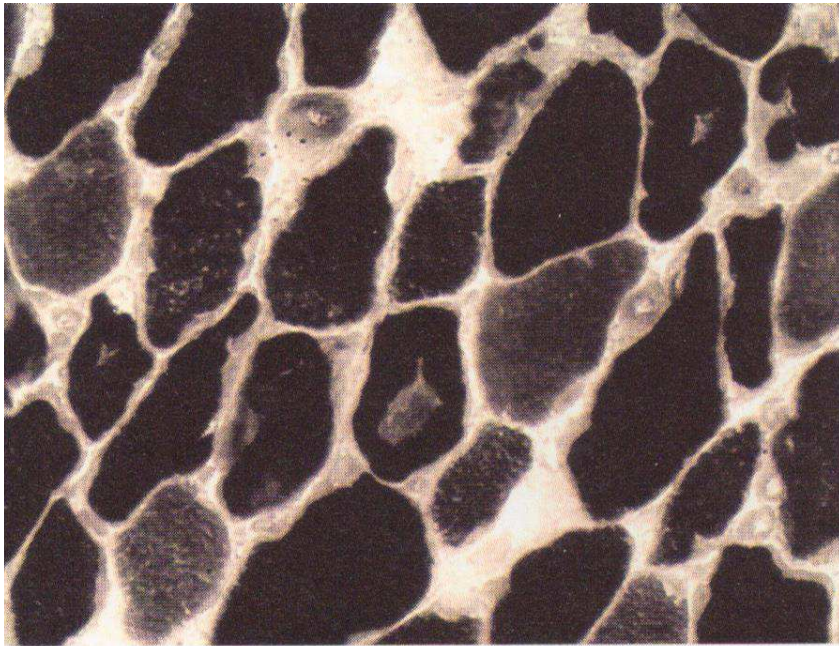
Výrazná atrofie vláken
typu 2 (tmavých)

Critical illness myopathy

- JIP, kvadruplegie, steroidy + nedepolarizující myorelaxancia
- ✓ +-sepsy, +- multiorgánové selhání
- ✓ CK normální i zvýšená
- **EMG** (fibs/pw, CMAP nižší, SNAP norm, NM převod v normě, MFVCV-Rich)
- **Th** – těžký stav, dialýza. Vysadit steroidy, blok
- **Dlouhodobá rehab., dieta, bílkoviny**

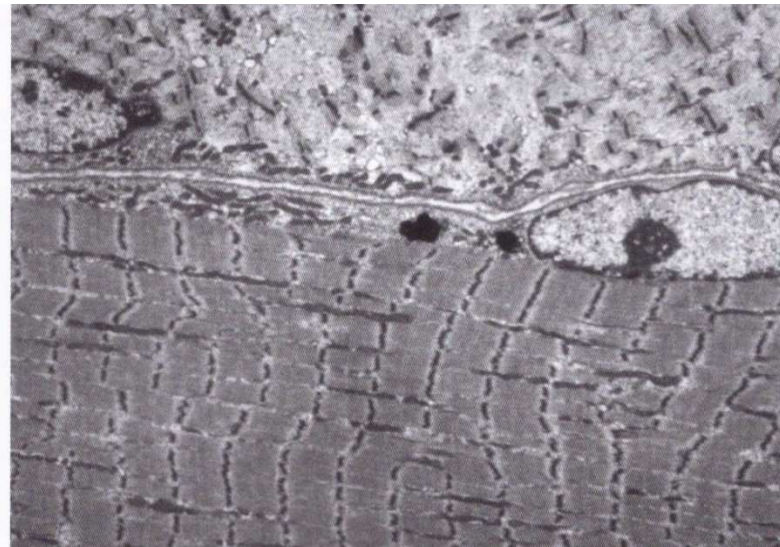
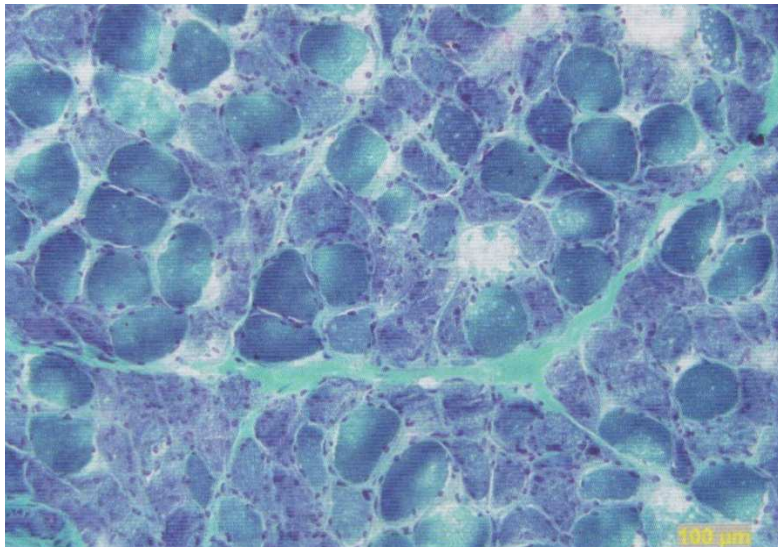
Critical illness myopathy

Barvení na ATP-ázu

V centrech fibril je
projasnění – ztráta
silných vláken

Critical illness myopathy -2

Gomoriho trichrom : výrazná degenerace a atrofie silných vláken

Elektronový mikroskop: vedle zachovalých vláken jsou degenerovaná vlákna